

**Institut National pour l'Etude et la Recherche
Agronomiques (INERA)**

13, Avenue des Cliniques, Kinshasa/Gombe B.P.2037 ;
Tél (+243)12510-0590, 12510-0591 Email :
inera.dg.rdc@gmail.com
Site internet : www.inera.drc.org

Prof. Tomas Mondjalis Poto
JUIN 2020

(LINGALA)

BOBIMISSI MPE KOSALELA

MPO ETE MISALA MIA BISO YA BILANGA MIPESA
BISO MAKOKI TOLUKAKA, SOLUTION TOZALI NA
YANGO
EZALI KAKA KOSALELA BA ENGRAIS LIQUIDE OYO
TOKOKI KOSALA BISO MOKO.
EZALI KOBIMISELA BISO BILOKO YA KITOKO MPE
KOPESA BISO SANTE ELONGOBANI

BOBIMISSI MPE KOSALELA

Makasa nini ekoki kosalela
biso ba **biofertilisant**
elongobani (engrais liquide ou
composte liquide)

Makasa oyo ekoki kopesa
engrais liquide ya malamumu
penza ezali kaka oyo ebimaka
na bilanga
Soki missusu tisilisi
kobukabilanga na biso ; mingi
ezali matiti maye tokundaka
na labour avant ya kolona
bilanga mosusu.

*Makasa ya nzete ya manga,
ya avocat, ya safou ; ya
Albizia ; Terminalia , ya
ma,galala ya mbilaepesaka
engrais organique ya malamumu
penza te.*

Makasa oyo ebongi penza
ezali oyo : makasa ya
Colocasia, Congo ya
sika ,Mukuna pruriens,
Pueraria javanika, Leucaena
leucocephala mpe makasa ya
bananier.

1 BOBIMISSI MPE KOSALELA

1.1 Esalemaka lolenge kani ?

- 1- Buka makasa ya nzete différents, 4 au moins ndenge to proposer na suka ya liteya oyo (tableau 1).
- 2- Tuta matiti ya nzete moko moko na liboka lolenge totutaka mpondu,
- 3- Kamata 1 kg ya makasa oyo etutami, kotisa yango na bidon ya 25 litres.
- 4- Okosala ndenge wana na matiti ya banzete minei oyo oponi.
- 5- Tuta sikoyo nyei ya ntaba mpe kamata 1 kg mpe tiya yango na bidon ya 25 litres.
Soki ozali na nyei ya ngombe te, kamata nde ata nyei ya soso, ya ntaba to ya ngulu.
- 6 Sangisa matiti nyoso na bidon mpe nyei wana mpe tiya 20 litres ya mai na bidon.
- 7 Tongo nyoso esengeli kobalola biloko nyoso ezali na bidon mpe il faut ozipa bidon wana na ezipeli na yango.

1.2 Durée ya fermentation : fermentation esalemaka kaka après 45 jours.

1.3 Après 45 jours misala nini ekoki misalema ?

- a)-okokamata muke muke na engwongolo, produits wana nyoso mpe okolekisa yango na kikalungu,
- b)- après okokamata oyo nyoso eleki na kikalungu okokamola yango na elamba oyo ezali na madusu ya mike mike, lokola elamba ya rideau ya pembe oyo totyaka na salon.
- c)- biloko nyoso oyo ekangemaki na kiyungulu mpe na elamba, okokausa yango na moyi mpe okosalela yango ndnge tosalelaka composte.

2-Lolengekani tokotiya ba engrais liquide miye na milona na biso ?

Boyebisi ya motuya .

Arrosoir ya munene oyo ya 10 litres tokoki kosalela yango te, ebongi na yango kaka mpo na arrosage ya bilanga minene, 80 litres/4 m²/jour.

- 1.4 Mpona pulvérisation ya makassa na bilona ,il faut tosalela petit pulvérisateur manuel ya 2 litres, essombamaka na zando (**10 \$/pièce**),
- 2.- mpo nako pulvériser, tiya na pulvérisateur ya 2 litres, 200 cc ya engrais ya mai-mai osalaki mpe tondisa pulvérisateur manuel nayo na 1800 cc ya mai ya propre,
- 2.3- mpo ya kokotisa produit na mabele à 5 cm ya bozindo(rayon ya 10 cm zinga zinga ya tige), tiya na pulvérisateur ya 2 litres, 400 cc ya engrais ya mai-mai osalaki, mpe tondisa pulvérisateur manuel nayo na 1600 cc ya mai ya propre.

3-Résultat ya malamu ezali kosalema soki osangisi (pulvérisation + incorporation).

Lolenge kani tokoki koboma mpe kokimisa ba insectes bilulu miye mibebiselaka biso bilanga ?

Tokisa pendant 10 minutes, matiti ya *Tithonia diversifolia* (okosala kaka ndenge tolambaka thé), lamba mpe thé ya Citronnelle lolenge tomeseni kosala, il faut tozala lissusu na jus ya pilipili ya rouge oyo esuaka penza makasi.

Lolenge ya bosaleli yango eye : kamata 800 cc ya thé ya tithonia, sangisa yango na 800 cc ya thé

ya Citronnelle, mpe bakisa 400 cc ya jus ya pilipili oyo osombaki.

Deux fois par semaine, oko pulvériser thé wana na makasa ya milona na yo.

Soki ba ndeke babandi kododa masangu, kamata kaka adhésif transparent, kanga yango esika

Ndeke badodaki, bakoya lisusu te et rendements nayo ekozala kitoko koleka, salela mwa conseils oyo topesi, okopesa biso raison.

4-Mpo ya kosukisa mateya maye

«**Na lingala facile**» Biofertilization ezali bonzengeneke ya kobimisa milona etonda santé ndenge elongobani.

Biloko nyoso,miete,milona tosesengeli na miango,mpo te ekola malamu,esengeli topesa yango possibilité ya kokamata ba elements chimiques miye basengeli na miango banda na misisa mpe na makasa. Oyo nioso tolobi, ekosalema na bopete nioso soki tosaleli biofertilisants ou engrais liquides(composte liquide

Makasa ya miete miye misengeli mpo ya kobimissa biofertilisant misato oyo toponi		
Biofertilisants A	Biofertilisants B	Biofertilisants C
Colocasia	Manguier	Colocassia
Jacinthe d'eau(Congo ya sika)	Avocatier	Jacinthe d'eau
Albizzia	Bananiers (feuilles)	Pueraria Jav
Leucaena L	Terminalia superbe	Manguier
Pueraria Javanica	Hyparhenia (graminée)	Avocatier
		Hyparhenia (graminée)

Biloko nini tosengeli tosomba

Articles	Nb	Remarque
Bidon de 100 litres	3	
Bidon de 25 litres	3	
Bidon 5 litres	3	Soki tolingi tosalela bidons de 25 litres
Bidon de ± 10 litres	3	Soki tolingi tosalela bio-digesteurs de 100 litres
Pulvérisateur à main (2 litres)	6	2 mpo na aspersion foliaire, 2 mpo na bokotisa na mabele mpe mibale ya suka, mpo ya kokimisa mpe koboma ba bio-agresseurs(insectes).

Remarque

Mpo nakosalela bidon ya 100 litres, quantité ya makasa ya kotiya na bidon il faut ezala 4 Kg mpe 4 kg ya nyei ya ngombe to nyei ya soso.